

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY
ze dne 30. listopadu 2010
k ratifikaci či provedení Ujednání o poštovních peněžních službách
(CON/2010/85)

Úvod a právní základ

Dne 12. srpna 2008 se devatenáct členských států¹ dohodlo na podpisu Ujednání o poštovních peněžních službách, jak jej vypracoval 24. Kongres Světové poštovní unie (dále jen „ujednání“). Dosud žádný z nich s Evropskou centrální bankou (ECB) nekonzultoval návrhy právních předpisů směřujících k ratifikaci či provedení ujednání ve vnitrostátním právu. Zatímco některé z těchto členských států již ujednání ratifikovaly, většina tak dosud neučinila.

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 127 odst. 4 a čl. 282 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a na druhé odrážce čl. 2 odst. 1 Rozhodnutí Rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů², neboť ujednání se týká přeshraničních platebních nástrojů.

V souladu s článkem 17.5 první větou jednacího řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů. Je určeno příslušným vnitrostátním orgánům uvedených 19 členských států, které se dohodly na podpisu ujednání (dále jen „dotčené členské státy“). ECB předpokládá, že navrhovaná vnitrostátní právní úprava směřující k ratifikaci ujednání bude v dotčených členských státech téměř totožná. Neočekává proto, že by s ní byly konzultovány navrhované právní předpisy v otázkách, jimiž se zabývá toto stanovisko, které ECB vydává z vlastní iniciativy. ECB si vyhrazuje právo předložit dodatečné připomínky k návrhům zvláštních vnitrostátních právních předpisů, jež přesahují rámec samotné ratifikace ujednání a které by mohly být s ECB samostatně konzultovány.

1. Účel ujednání

- 1.1 V ujednání se stranám ukládá vyvinout maximální úsilí k zajištění toho, aby na jejich území byla poskytována alespoň jedna z následujících čtyř poštovních peněžních služeb: poukázka v hotovosti, převodová poukázka (poukázka účet-hotovost), převodová poukázka (hotovost-účet), poštovní převod. Ujednání obsahuje hmotněprávní pravidla jak pro papírové poštovní peněžní příkazy, tak i pro nepapírové poštovní peněžní příkazy, jako jsou například příkazy zasílané elektronicky nebo s pomocí jiných technických prostředků. Tato hmotněprávní pravidla upravují otázky, jako je

¹ Bulharsko, Belgie, Česká republika, Německo, Řecko, Španělsko, Francie, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Rakousko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko.

² Úř. věst. L 189, 3.7.1998, s. 42.

elektronická výměna údajů, zpracování poštovních peněžních poukázek, reklamace a režim odpovědnosti.

- 1.2 Ujednání je doplněno řádem revidovaným Radou poštovního provozu v letech 2008 a 2009, který stanoví, jakým způsobem má být ujednání provedeno.

2. Všeobecné připomínky

- 2.1 ECB poznamenává, že v některých klíčových právních otázkách, jako je například odpovědnost provozovatelů poštovních peněžních služeb či okamžik neodvolatelnosti poštovního platebního příkazu, se ujednání překrývá se směrnicí 2007/64/ES³.
- 2.2 V tomto kontextu dotčené členské státy při podpisu Akt přijatých 24. Kongresem Světové poštovní unie včetně ujednání učinily prohlášení, v němž se uvádí, že jejich země budou Akta přijatá kongresem uplatňovat v souladu se závazky, které pro ně vyplývají ze Smlouvy o založení Evropského společenství a Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) Světové obchodní organizace. Znění uvedeného prohlášení je v souladu se zněním čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, který mimo jiné stanoví, že „členské státy učiní veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů orgánů Unie,“ a že „členské státy... se zdrží všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie...“.
- 2.3 ECB je toho názoru, že dotčené členské státy, které podepsaly prohlášení, opětovně potvrzují svou povinnost uplatňovat veškerá ustanovení ujednání v souladu se závazky, které pro ně vyplývají ze Smluv. Mezi takové závazky patří i závazky založené sekundárním právem včetně směrnice 2007/64/ES. Zatímco právní význam prohlášení může být předmětem přezkumu vnitrostátních soudů, povinnost členských států řídit se Smlouvami při uzavírání mezinárodních závazků lze jednoznačně odvodit z článku 351 SFEU. To potvrdil i Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku z roku 2009, kde uvedl, že „článek 307 druhý pododstavec ES nicméně ukládá členským státům povinnost použít všech vhodných prostředků k odstranění zjištěných neslučitelností mezi smlouvami uzavřenými před jejich přistoupením a právem Společenství. Podle tohoto ustanovení si členské státy v případě potřeby poskytnou vzájemnou pomoc k dosažení tohoto cíle a zaujmou případně společný postoj.“⁴ S ohledem na to, že se tato povinnost vztahuje na mezinárodní smlouvy uzavřené před přistoupením členského státu k Unii, musí jednoznačně dopadat i na mezinárodní smlouvy, ať už dvoustranné či vícestranné, které byly uzavřeny po datu přistoupení.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. L 319, 5.12.2007, s. 1).

⁴ Rozsudek Soudního dvora ve věci Komise Evropských společenství v. Finská republika, C-118/07, Sb. rozh. 2009, s. 10889, bod 28.

3. Konkrétní připomínky

Zrušení definice „poštovních peněžních poukázek“ v ujednání

3.1 Pokud jde o odkaz na „poštovní peněžní poukázky“ podle definice Světové poštovní unie ve směrnici 2007/64/ES⁵, ECB by ráda poukázala na skutečnost, že ujednání ve znění z roku 2008 žádnou definici „poštovních peněžních poukázek“ neobsahuje, narozdíl od předchozího znění ujednání z roku 2004, které bylo platné v době přijetí směrnice 2007/64/ES. ECB upozorňuje, že v zájmu překlenutí této nesrovnalosti a v zájmu právní jistoty by vnitrostátní prováděcí právní předpisy měly „poštovní peněžní poukázky“ definovat a ne jen odkazovat na „poštovní peněžní poukázky“ podle definice Světové poštovní unie.

Neslučitelnost ujednání a směrnice 2007/64/ES

3.2 ECB by ráda poukázala zejména na ta vzájemně si odporující ustanovení ujednání a směrnice 2007/64/ES, která jsou uvedena níže.

3.2.1 Zaprvé, v obou právních dokumentech se liší definice okamžiku neodvolatelnosti platebního příkazu. Ujednání⁶ definuje okamžik neodvolatelnosti platebního příkazu jako okamžik, kdy je příslušná částka vyplacena adresátovi nebo připsána na adresátův účet, zatímco podle směrnice 2007/64/ES⁷ je platební příkaz neodvolatelný, jakmile poskytovatel platebních služeb plátce tento příkaz přijal.

3.2.2 Zadruhé, podle ujednání⁸ se reklamace přijímají ve lhůtě šesti měsíců ode dne následujícího po dni přijetí poštovního platebního příkazu. Směrnice 2007/64/ES upravuje tuto lhůtu i její počátek odlišně, když stanoví, že oznámení o neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakci musí být učiněno nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu⁹.

3.2.3 Konečně se liší rozsah a doba trvání odpovědnosti. Podle ujednání¹⁰ je provozovatel poštovních peněžních služeb odpovědný až do okamžiku, kdy je poštovní platební příkaz řádně vyplacen nebo připsán na účet adresáta. Výjimka z odpovědnosti provozovatele peněžních služeb je stanovena pro případ zpoždění při provádění služby¹¹. Taková výjimka ve směrnici 2007/64/ES upravena není. Směrnice stanoví, že poskytovatel platebních služeb příjemce nese vůči příjemci odpovědnost za správné provedení platební transakce¹².

3.2.4 ECB považuje za důležité, aby každý dotčený členský stát zajistil, že ratifikací ujednání nebude ohroženo použití příslušných vnitrostátních pravidel, kterými se provádí směrnice 2007/64/ES, a aby v případě potřeby přijal v tomto směru vhodná opatření.

⁵ V čl. 3 písm. g) bodu vii) směrnice 2007/64/ES je tento odkaz uveden v seznamu vymezujícím výjimky z oblasti působnosti směrnice; na papírové poštovní peněžní poukázky podle definice Světové poštovní unie se směrnice nevztahuje.

⁶ Čl. 2 odst. 27 a článek 6 ujednání.

⁷ Článek 66 směrnice 2007/64/ES.

⁸ Čl. 19 odst. 1 ujednání.

⁹ Článek 58 směrnice 2007/64/ES.

¹⁰ Článek 20 ujednání.

¹¹ Čl. 22 pododst. 1.1. ujednání.

¹² Článek 75 směrnice 2007/64/ES.

Toto stanovisko bude zveřejněno na internetových stránkách ECB.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 30. listopadu 2010.

[podpis]

Prezident ECB

Jean-Claude TRICHET